

□□□□□□□□ **Achizițiile publice**

Achizițiile publice reprezintă suma tuturor proceselor de planificare, stabilire a priorităților, organizare, publicitate și de proceduri, în vederea realizării de cumpărări de către organizațiile care sunt finanțate total sau parțial de bugete publice (europene, naționale centrale sau locale, donori internaționali).

Achizițiile publice – perspectiva europeană

Dimensiunea acestui sector economic este estimată de către Comisia Europeană la 16,5% din PIB-ul UE. Armonizarea procedurilor de achiziții publice la nivelul Uniunii Europene este un deziderat important al pieței comune europene.

Legislația europeană a încurajat și încurajează concurența între firme prin utilizarea de proceduri de selecție transparente. De asemenea, legislația europeană conține prevederi de acțiune coercitivă împotriva autorităților contractante care nu-și îndeplinesc obligațiile.

Directivele europene (17/2004/CE și 18/2004/CE împreună cu directivele 1989/65/CEE și 92/13/CEE) sunt periodic revizuite în scopul simplificării cadrului legislativ existente și pentru stimularea utilizării procedurilor electronice.

La nivel internațional, Achizițiile Publice sunt exceptate de la regulile de bază ale Organizației Comerțului Internațional (WTO). În completarea documentelor EU, 12 țări au semnat și acordul WTO asupra procedurilor de achiziții guvernamentale.

Achizițiile publice – perspectiva autorităților contractante

Autoritățile contractante încearcă să se asigure că prin procesul de achiziții publice se consumă efectiv, eficient, în mod etic, echidistant și transparent fondurile publice alocate autorității respective în decursul unei perioade.

În acest sens, cadrul legislativ european (implicit cel românesc) pentru achizițiile publice enunță 7 principii:

1. nediscriminarea
2. tratamentul egal
3. recunoașterea reciprocă
4. transparența
5. proporționalitatea
6. eficiența folosirii fondurilor publice
7. asumarea răspunderii

Aceste principii reprezintă baza directivelor Uniunii Europene și cadrul în care s-a dezvoltat legea achizițiilor publice din România (OG 34 / 2006). Legea nu acoperă toate aspectele ce pot apărea în activitatea de achiziții publice și anumite aspecte ipotetice sunt greu de reglementat. Atunci când o autoritate contractantă nu regăsește în lege aspectul cu care ea se confruntă în viața reală, poate face recurs la principii. Dacă nici unul din aceste 7 principii nu este încălcat, atunci, acțiunile întreprinse de autoritatea contractantă sunt corecte.

Nediscriminarea

Asigurarea condițiilor pentru concurența reală, indiferent de naționalitate. Respectarea principiului nediscriminării înseamnă că toate firmele trebuie să aibă șansa de a depune oferte și de a obține contractul de achiziție publică. Regulile după care se desfășoară procedura sunt stabilite de la bun început și nu mai pot fi schimbate.

Tratamentul egal

Respectarea acestui principiu înseamnă stabilirea de reguli, cerințe și criterii identice pentru toți operatorii economici. Acest lucru înseamnă evitarea de contacte preferențiale, criterii de selecție care să avantajeze unele firme și să dezavantajeze pe altele.

Recunoaștere reciprocă

Respectarea acestui principiu înseamnă acceptarea tuturor produselor, serviciilor și lucrărilor oferite în mod legal pe piața Uniunii. Înseamnă, de asemenea, acceptarea oricăror certificate și calificări profesionale emise în orice stat membru al Uniunii.

Transparența

Acest principiu înseamnă punerea, de către autoritatea contractantă, la dispoziția tuturor a tuturor informațiilor referitoare la aplicarea procedurii pentru atribuirea contractului de achiziție publică. În slujba acestui principiu s-a pus Sistemul Electronic de Achiziții Publice, SEAP.

Proportionalitatea

Respectarea principiului proporționalității înseamnă asigurarea corelației între necesitate, obiectul contractului și cerințele solicitate. Cu alte cuvinte, fiecărei achiziții trebuie să i se dea importanța cuvenită atunci când se stabilesc cerințele. Autoritatea contractantă se va asigura că ofertantul are capacitatea de a duce eventualul contract la bun sfârșit, dar nu va pune condiții împovărătoare, excesive, care ar duce la eliminarea eventualilor ofertanți.

Eficiența folosirii fondurilor publice

Acest principiu înseamnă folosirea sistemului de concurență liberă și al criteriilor economice pentru atribuirea contractelor de achiziții. Înseamnă obținerea unui raport optim între calitate și preț, obținerea de valoare pentru banii investiți.

Asumarea răspunderii

Conform acestui principiu trebuie să existe o determinare clară a sarcinilor și responsabilităților persoanelor implicate în procesul de achiziție publică.

Etica în cadrul procesului de achiziții publice

Elementele de etică încep încă din momentul derulării procesului de achiziții publice.

Legea are o serie de prevederi care duc la realizarea unui comportament etic în cadrul procesului de achiziții publice, pornind de la interdicții considerate normale (nu au voie să fie

oferanți firmele care au fost implicate în realizarea caietului de sarcini) până la a reglementa relațiile de muncă dintre firme și angajați (nu pot fi angajați de ofertant evaluatorii, cel puțin 12 luni de la încheierea contractului respectiv).

Legea reglementează conceptele de „imparțialitate” și „confidențialitate” ale comisiei de evaluare a ofertelor din cadrul autorităților contractante, stabilește relațiile de afaceri ce trebuie să fie evitate între membrii comisiei și ofertanți (membrii comisiei nu trebuie să fi avut în ultimii trei ani contracte de muncă sau de colaborare cu ofertanții, să nu dețină acțiuni sau părți sociale la firmele ofertante, etc.)

Achiziții publice – perspectiva ofertanților

Ofertanții doresc o simplificare a procedurilor de achiziții publice. Pentru diversele vânzări pe care trebuie să le facă autorităților contractante, ofertanții trebuie să completeze o serie de documente, nu întotdeauna familiare. De asemenea, această muncă de completare a ofertei (în general muncă migăloasă și care cere atenție și timp) se poate termina cu un eșec, din punctul de vedere al acceptanței autorității contractante.

În afară de acest element, legea permite ca diverse proceduri de achiziții publice să se desfășoare folosind Sistemul Electronic de Achiziții Publice, SEAP. Acest lucru înseamnă că SEAP trebuie să fie folosit de ambele părți implicate în procedura de achiziții publice, autoritățile contractante și ofertanții, ceea ce înseamnă că ofertanții trebuie să învețe (în același timp cu autoritățile contractante), trebuie să-și creeze competențe în a folosi SEAP.

Sistemul Electronic de Achiziții Publice, SEAP

SEAP este o platformă electronică care asigură transparența procesului și procedurilor de achiziții publice. Conform legii, toate autoritățile contractate sunt obligate să se înscrie în SEAP și să publice anunțurile de intenție, participare și atribuire pentru procedurile proprii. Acest lucru înseamnă că o autoritate contractantă care nu are un calculator cu internet este deja în afara legii.

Legea va veni în continuare cu diverse obligații pentru autoritățile contractante, obligații care vor împinge cât mai mult procedurile de achiziții publice către modalitățile electronice. Acest lucru înseamnă că autoritățile contractante vor avea nevoie de o instruire permanentă pentru a ști să folosească SEAP, atât în ceea ce privește elementele de bază ale sistemului (înscriere, publicare anunțuri), dar și elementele de finețe, cum ar fi publicarea documentației în SEAP,

realizarea de licitații cu componentă electronică, realizarea de cumpărări directe sau proceduri de cereri de ofertă exclusiv online (elemente care duc la scurtarea semnificativă a perioadelor alocate procedurii, ceea ce duce la economie de timp, și, în același timp, la obținerea unor oferte și prețuri corecte din punctul de vedere al ambelor părți).

Acest lucru implică o urmărire atentă a SEAP din partea ofertanților, și de privire a SEAP ca un fel de tarabă electronică pe care ei își pot pune produsele în atenția autorităților contractante. Evident, pentru a putea face acest lucru, ofertanții au și ei nevoie de o instruire permanentă pentru a ști cum să folosească SEAP pentru a vinde economic și eficient autorităților contractante.

Arbitrii pieței de achiziții publice

Piața de achiziții publice, așa cum am arătat mai sus, are o serie de reglementări specifice, pentru că este vorba despre banii publici. Inițiatorul principal al acestor reglementări este Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, ANRMAP, instituție desprinsă din cadrul Ministerului Finanțelor Publice și care supraveghează, la nivel național piața de achiziții publice. ANRMAP elaborează, promovează și implementează politica în domeniul achizițiilor publice.

Verificarea aspectelor procedurale de pe piața achizițiilor publice revine Ministerului Economiei și Finanțelor, prin departamentele sale specializate.

Controlul mai este asigurat de către Curtea de Conturi, care este instituția supremă de audit pentru achizițiile publice.

Neînțelegerile și litigiile apărute în cadrul procedurilor de achiziții publice, dintre autoritățile contractante și ofertanți sunt soluționate de Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor. Rolul Consiliului este să soluționeze contestațiile formulate în cadrul procedurii de atribuire, înainte de încheierea contractului; el trebuie să se pronunțe asupra legalității procedurilor și operațiunilor autorității contractante.

Achiziții publice – elemente comune

Pe piața de achiziții publice, în limitele legii, autoritățile contractante sunt cele care fac regulile

jocului. Odată făcute ele trebuie să rămână neschimbate pe toată perioada de desfășurare a procedurii. Este opțiunea ofertanților dacă doresc să se implice în joc acceptând aceste reguli. Nimeni nu va avea reguli opționale sau discreționare. Nimeni, în cadrul acestui joc, nu va beneficia de vreun avantaj. Este, de asemenea, opțiunea ofertanților de a renunța la joc în orice moment (de a nu mai depune ofertă, sau de a nu semna contract, considerat de ofertant dezavantajos).

Autoritățile contractante trebuie să stabilească regulile de o asemenea manieră încât să se asigure că sunt suficienți ofertanți implicați și că respectă toate prevederile legale și principiile de achiziții publice.

1. Ordonanța de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii aprobată prin Legea nr. 337/2006, modificată și completată prin Legea nr. 128/2007 și OUG 94/2007 HG 942/2006 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2006, cu modificările și completările aduse de 1.083/2007.

2. Ordinul nr. 155/2006 privind aprobarea Ghidului pentru atribuirea contractelor de achiziție publică

3. Directiva Europeană 17 / 2004 / CE

4. Directiva Europeană 18 / 2004 / CE

***** **Consultant autorizat pentru achizitii publice :0720 767 260**